

Barnehjernen

12.06.18

Barnehagemyndighet og PPT

Anette Andersen
Psykologspesialist

Barn er vanskelige.....?

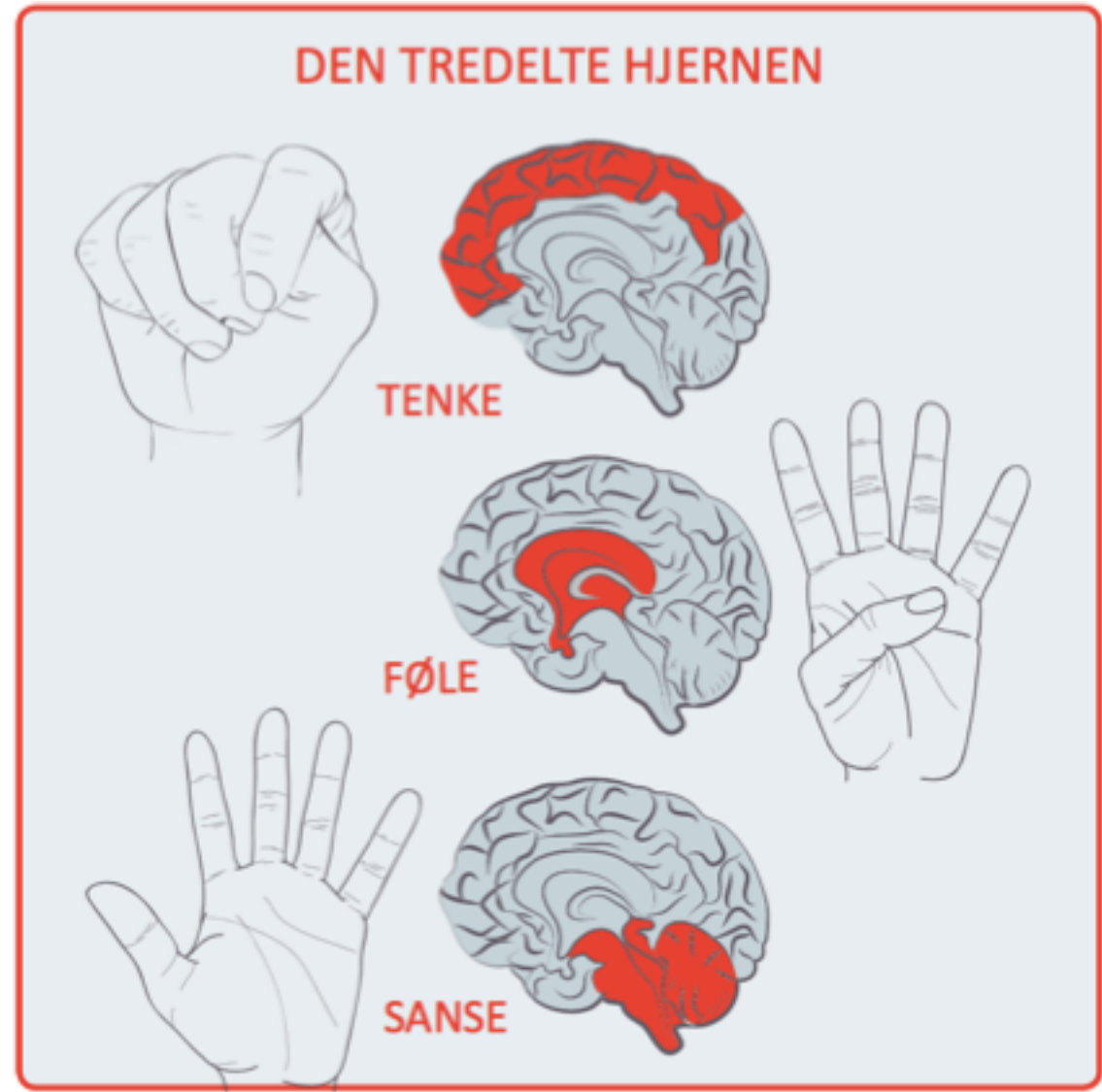
Men hva er dette for sure miner?
Nei, jammen tror jeg du går og griner!
Du vet da, når du er sint og lei,
så kan ingen bli glad i deg!

Nei, jeg skal si deg at ingen liker
de stygge barna som går og skriker,
for skrikerunger det har vi nok,
på Blokksberg sitter en diger flokk.

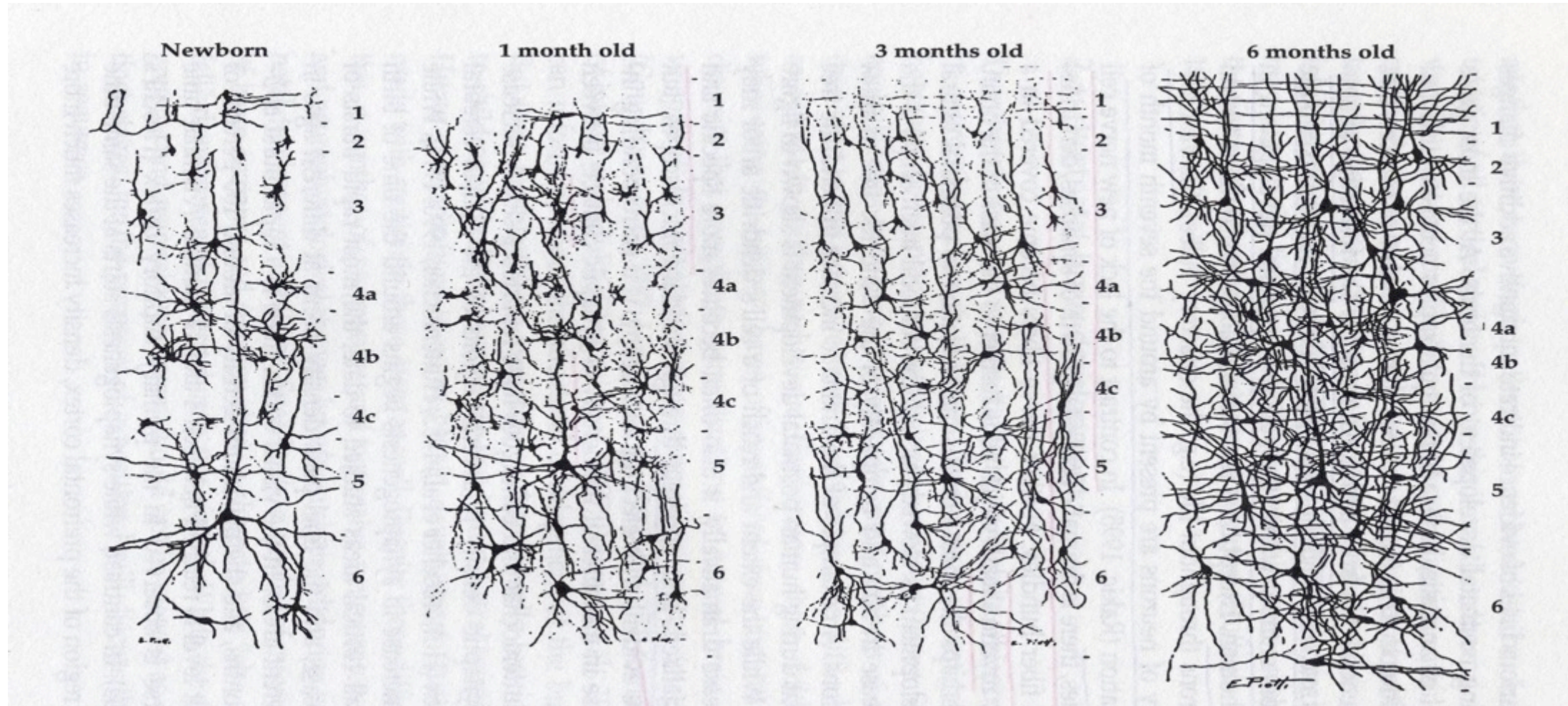
Kom hit og vis meg det bli'e fjese',
og tørk så øyne og kinn og nese,
og hvis du lover å være snill,
så lover jeg at jeg synge vil.

(Margrethe Munthe)

Den tredelte hjernen

Hjernen er ikke ferdig når vi er født

HJERNEDEL

ALDER

FUNKSJON

TENKE

- Fornuft
- Analyse/planlegge
- Gjennomføre
- Språk

FØLE

- Hukommelse for hendelser
- Følelser
- Tilhørighet/relasjon
- Motorikk
- Belønningssystem

SANSE

- Temperatur
- Blodtrykk/Hjerterytme
- Pust
- Søvn
- Apetitt
- Stressaktivering

Hjernen søker balanse

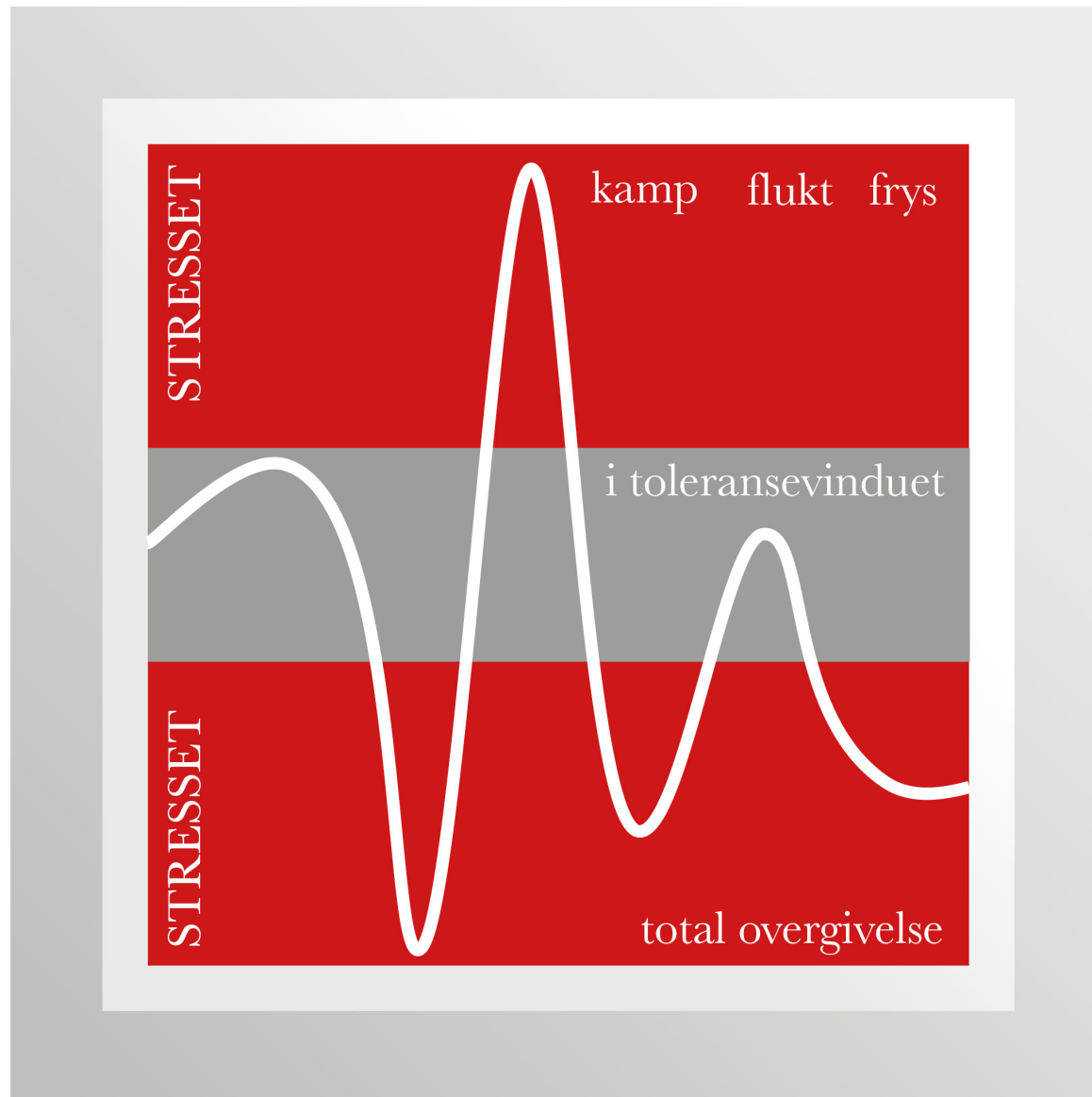
Spebarn er sensitive for endringer

Jo eldre en blir, jo flere nevralt nettverk jo mer gjenkjennbart, og lar seg mindre stresse

Barn som vokse opp med mye stress er sensitive og reaktive

Små barns hjerner- Smalt Toleransevindu

AKTIV FORSVARSRESPONS

(Hyperaktivering)

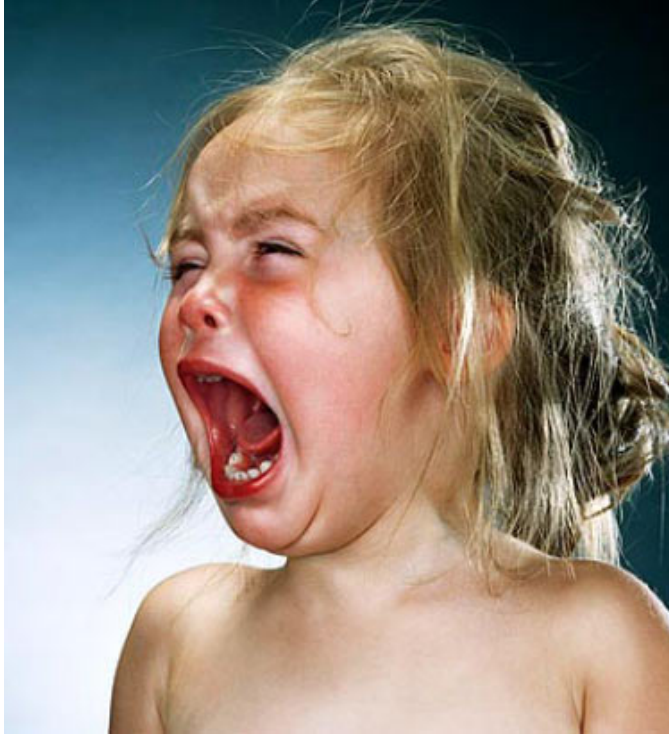
Panikk, sinne, raseri, søvnvansker,
mareritt, rastløs, hyperaktiv.

PASSIV FORSVARSRESPONS

(Hypoaktivering)

Følelsesløs, nummen, tilbaketrukket,
tiltaksløs, uinteressert, avslått.

Vi reagerer instinktivt ved fare (Mc Lean 1970, 1990, Porges, 1995, 2016)

Vi søker andre mennesker

Eller sloss

Eller løper

Vi stivner

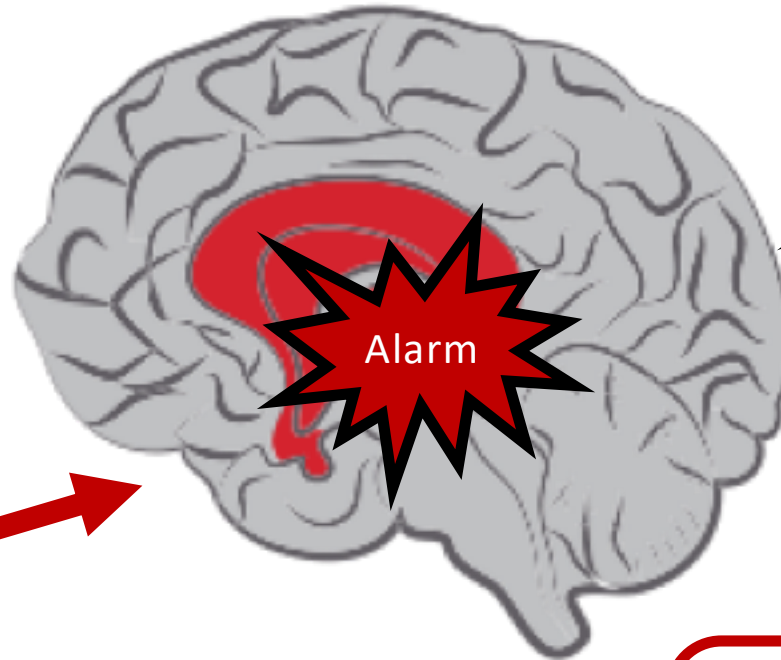
Eller overgir oss

(Ogden, Fisher 2015)

Stress respons - systemet

Hallo! Jeg sitter jo trygt her på Thon hotell i Arendal. Det var visst bare ett litt sært pedagogisk virkemiddel!
Falsk alarm!

Erfaringer fra tidligere i livet tilsier at slanger ikke utgjør noen trussel så lenge de er på film

Trussel!

Aktiverings-system
HPA – aksen,
Autonome
nervesystem

NÅR FØLELSENE
TAR OVER

Viktigste form for utviklingsstøtte er å legge til rette for, gi erfaringer som "bygger hjerne"

Tenkehjernen- Prefrontal Cortex

- Avgjørende for opprettholdelsen av følelsesmessig stabilitet
- Kan ta kontroll over styringen av de mer reflekspregede og instinktive systemene
- Evne til mentalisering, selvrefleksjon, planlegging og foreta strategiske overveielser for valg
- Ekstremt avhengig av stimulering utenfra for å modnes

Hjernen utvikler seg i relasjon- betydningen av møte mellom nervesystemer

Det nevrokonstruktivistiske perspektivet

”Nevrale nettverk skapes i interaksjon med omgivelsene”

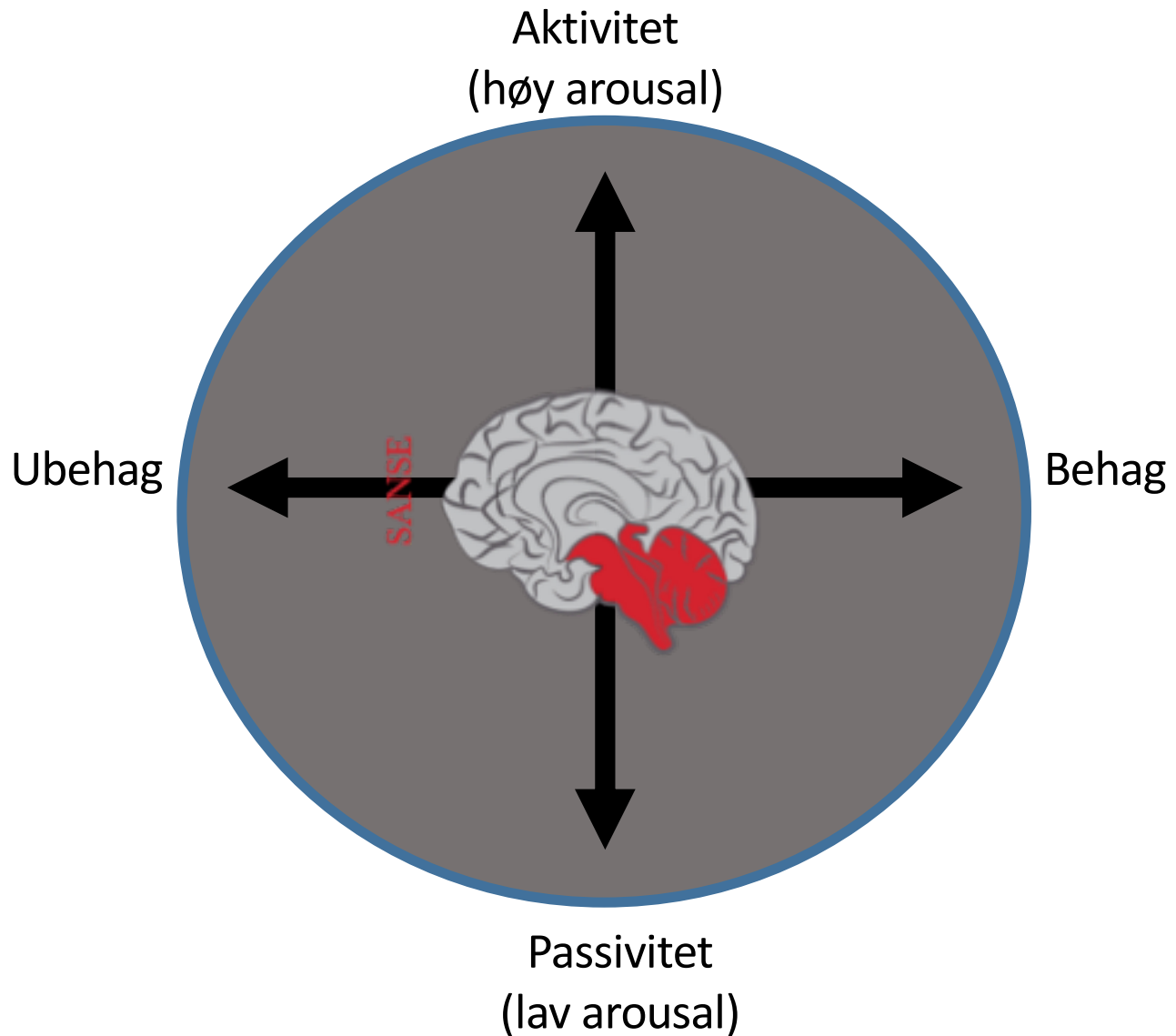

Utvikling av følelser

Like viktig som utvikling av motoriske ferdigheter og kognitive ferdigheter er utvikling av følelsesferdigheter

Utvikling av følelser- Sansehjernen

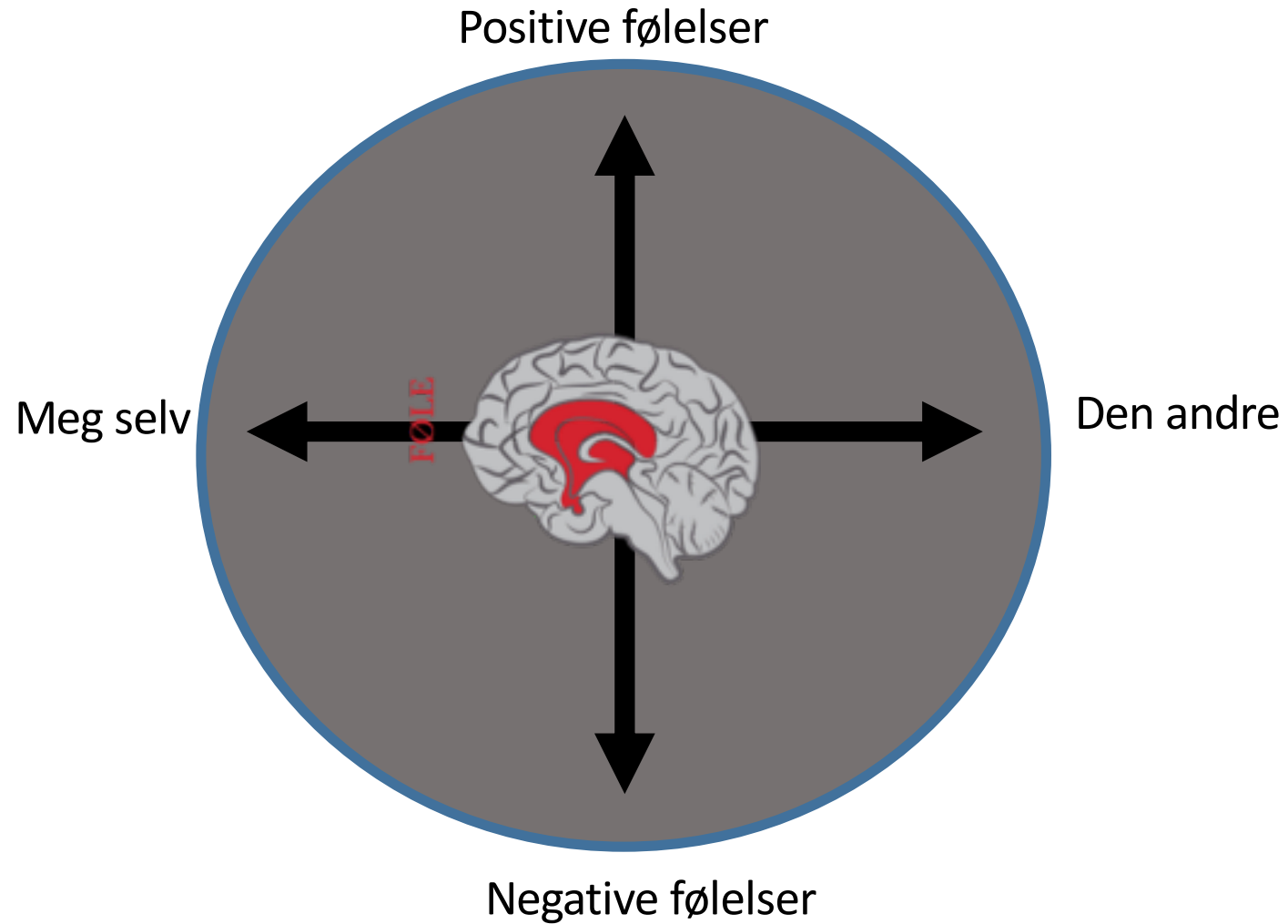
Susan Hart

Hvordan kan vi støtte sansehjerneutvikling?

Å ta lederskap

- Berøring, pust og puls
- Rytmer, rammer, trygghet og forutsigbarhet
- Oppmerksomhet
- Imitasjon og synkronisering
- Arousalregulering gjennom sansene
- Inntoning og reprasjon

Utvikling av følelser- Følehjernen

Susan Hart

Hvordan skal vi støtte følehjerneutvikling?

Å ta lederskap

- Lek, fryd og glede
- Tolke følelsesmessige ansiktsuttrykk
- Felles kontakt om «felles tredje»
- Utforsking av nye ting

Ta hjerteøvelsen

”Someone ’s gotta be crazy about the kid” (Uri Bronfenbrenner)

«Jeg har lært at mennesker glemmer hva du sier, de glemmer hva du gjør, men de vil alltid huske hvordan du fikk dem til å føle seg» (Maya Angelou)

Barn flest tåler en storm,
men de blir syke av å leve
i et dårlig klima.

Tone Weire Jørgensen

TAKK FOR MEG